
Ю. Л. БОШИЦЬКИЙ, Н. О. АРМАШ

Юрій Ладиславович Бошицький, професор, заслужений юрист України, ректор Київського університету права НАН України

Надія Олексіївна Армаш, доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри Київського університету права НАН України

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ПРАВА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ У 2016/2017 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ

Розпочався новий 2016/2017 навчальний рік, який традиційно ставить нові завдання перед Київським університетом права НАН України. Тому нині важливим є об'єктивне підбиття підсумків за минулий навчальний рік та правильна побудова стратегії розвитку університету, комплексне визначення основних напрямів діяльності й пріоритетних кроків професорсько-викладацького складу на майбутнє.

Для нас 2015/2016 навчальний рік став роком нових здобутків. КУП НАНУ був неодноразово успішно представлений на міжнародних та всеукраїнських виставках, презентаціях, різноманітних освітянських форумах, заходах. Зокрема, університет був удостоєний почесного звання «Лідер післядипломної освіти України», нагороджений гран-прі в номінації «Лідер наукової та науково-технічної діяльності», «Міжнародне співробітництво в галузі освіти і науки», золотою медаллю в номінації «Міжнародна співпраця як невід'ємна складова інноваційного розвитку національної освіти та науки». Рівненський інститут КУП НАНУ був нагороджений срібною медаллю в номінації «Профорієнтаційна робота серед молоді».

Визнання КУП НАНУ як провідного вищого навчального закладу – це результат самовідданої праці професорсько-викладацького складу, студентів і випускників упродовж 20 років. За результатами вступної компанії 2016 р. спостерігається впевнена динаміка зростання попиту на навчання в Київському університеті права НАН України серед абітурієнтів усієї України.

Щороку КУП НАНУ є базою проведення зовнішнього незалежного оцінювання абітурієнтів Святошинського району м. Києва. Враховуючи такий чималий досвід у бездоганній організації ЗНО, в 2016 р. університету було довірено участь у реалізації пілотного проекту Міністерства освіти і науки України з використання технології ЗНО при вступі до магістратури. Схвальні відгуки і від абітурієнтів, і від організаторів ЗНО були заслуженою нагородою та запорукою подальшої співпраці МОН України та Київського університету права НАН України з питань освітньої діяльності. Розуміючи занепокоєння батьків та невпевненість студентів, викликану складністю процедури ЗНО при вступі до магістратури, Київський університет права НАН України наразі розглядає можливість організації підготовчих курсів абітурієнтів на освітній ступінь «Магістр» за спеціальністю 081 «Право».

Університет впевнено йде вперед, постійно впроваджуючи найновіші технології, методи й методики навчання, поповнює науковий потенціал, покращує матеріально-технічне оснащення – і усе це задля того, щоб студентам та викладачам навчання й робота приносили задоволення, а державі – користь. Університетом постійно підтримується робота інформаційного сайту, де в усіх деталях можна ознайомитися з бурхливим та цікавим освітнім, науковим та культурним життям колективу, отримати необхідну інформацію. У наш час інформаційних технологій надходження інформації саме через електронні ресурси стало ключовим. У період вступної кампанії серед абітурієнтів та гостей університету проводилося опитування, в якому серед іншого респонденти вказували на джерела отримання інформації про вищий навчальний заклад. Саме ресурси сайту КУП НАНУ та сторінок у популярних серед молоді соціальних мережах стали визначальними при виборі місця майбутнього навчання.

Київський університет права НАН України обрав для себе й паралельно розвиває декілька напрямів своєї діяльності.

Освітньо-наукова діяльність університету є основним напрямом функціонування Київського університету права НАН України.

Науково-педагогічний склад університету постійно спрямовує зусилля на підвищення якості освіти, забезпечення її мобільності, привабливості та конкурентоспроможності на ринку праці, підготовку фахівців з високим рівнем професіоналізму, здатних ефективно застосовувати на практиці набуті знання.

В університеті створено бездоганні умови для навчання: сучасна бібліотека та читальний зал; обладнані мультимедійні аудиторії; аудиторії інтерактивного тестування та інформаційно-комунікативних технологій, які забезпечені інтерактивними дошками, комп'ютерами останнього покоління; сучасний лінгвафонний кабінет; криміналістична лабораторія тощо.

Велика увага в університеті приділяється впровадженню в освітній процес інноваційних комп'ютерних технологій. Мультимедійні аудиторії дають змогу проводити в університеті віртуальні заняття з різних галузей права, в режимі он-лайн спілкуватися з викладачами з інших університетів як в Україні, так і за кордоном, проводити он-лайн майстер-класи видатних вітчизняних та зарубіжних науковців як у самому університеті, так і за його межами, наукові конференції з трансляцією в мережі університету та світовій мережі Інтернет.

Виходячи із необхідності формування змісту освіти та змісту навчання, відкриття нових спеціалізацій відповідно до потреб ринку праці, у 2016/2017 навчальному році планується пройти акредитацію за такими напрямами:

- 082 – «Міжнародне право» – денна форма навчання;
- підготовка іноземних громадян за акредитованими напрямами (спеціальностями);
- для Рівненського інституту КУП НАНУ – 6.030401 – «Правознавство».

З нового навчального року спільно з Національним університетом фізичного виховання і спорту України планується підготовка магістрів за спеціалізацією «Спортивне право».

Науково-дослідна робота спрямована на подальшу інтеграцію з освітнім процесом, залучення до виконання наукових досліджень усіх кафедр університету.

Наш університет продовжуватиме й надалі проводити щорічні міжнародні та всеукраїнські науково-практичні конференції:

- «Наукові читання, присвячені пам'яті В. М. Корецького»;
- «Сучасні проблеми правової системи України»;
- «Актуальні проблеми правотворення в сучасній Україні»;
- «Сучасні проблеми гуманітаристики: світоглядні пошуки, комунікативні та педагогічні стратегії»;
- «Сучасні виклики та актуальні проблеми права інтелектуальної власності в Україні та Європі»;
- «Європейська юридична освіта і наука».

Спільно з Асоціацією адвокатів України та Київською міською державною адміністрацією планується проведення вже вдруге Форуму з прав людини, де юристи-практики в тандемі з науковцями знаходять спільні шляхи вирішення наболілих проблем захисту прав і свобод людини в Україні. Цього року в межах Форуму партнером КУП НАНУ – Департаментом сім'ї, молоді та спорту Київської міської державної адміністрації планується проведення тренінгу для студентства з проблем попередження насильства та торгівлі людьми.

Результатом плідної співпраці Київського університету права НАН України з іноземними закладами та установами є реалізація низки міжнародних проектів, проведення конференцій, участь працівників університету в різноманітних міжнародних програмах, що в цілому дає можливість розширювати кордони міжнародного співробітництва.

Саме таким науковим заходом є Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні виклики і актуальні проблеми права інтелектуальної власності в Україні та Європі», яка вперше була проведена у 2014 р. на базі нашого університету спільно зі Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (далі – ВОІВ).

Проведення саме такої конференції зумовлено вимогами освітнього процесу університету, оскільки наш заклад готує фахівців у сфері інтелектуальної власності за рівнем підготовки магістр.

25–26 жовтня 2016 р. ця конференція відбулася вже втретє.

Крім того, в рамках програми ВОІВ «WIPO Publication Depository Library Program» в Київському університеті права НАН України створено єдину в Україні бібліотеку-депозитарій Всесвітньої організації інтелектуальної власності. При організації цієї бібліотеки враховувався значний вклад університету в розвиток наукових досліджень з права інтелектуальної власності. Бібліотека-депозитарій ВОІВ, що постійно поповнюється матеріалами міжнародного законодавства з інтелектуальної власності (конвенції, договори, угоди), літературою з питань авторського права, патентів, товарних знаків, покликана сприяти більш глибокому ознайомленню студентів та науковців Київського університету права НАН України, фахівців всієї України в галузі інтелектуальної власності з багатоплановою діяльністю ВОІВ, питаннями правового регулювання та захисту інтелектуальної власності.

У межах співпраці зі Всесвітньою організацією інтелектуальної власності кращі студенти Київського університету права НАН України пройдуть стажування в Женеві.

Наукові центри. Важливими осередками науково-дослідної роботи університету в новому навчальному році є Міжнародний центр правових та історико-політичних досліджень країн Центрально-Східної Європи у м. Львові та Міжнародний центр правових та економіко-соціальних досліджень країн Центрально-Східної Європи у м. Ужгороді.

На базі Міжнародного центру правових та історико-політичних досліджень країн Центрально-Східної Європи у м. Львові у 2015/2016 навчальному році було проведено цілу низку наукових заходів, якими ми, власне, заявили про себе у Львівському регіоні.

У новому навчальному році Міжнародний центр у м. Львові працюватиме у таких напрямках:

- організація та проведення на базі Центру науково-практичних заходів різних рівнів та спрямувань;
- підготовка та подання грантових проектів і програм із правової/суспільно-політичної/освітньо-наукової проблематики, які нині є актуальними й затребуваними в нашій державі, дослідження яких, у свою чергу, сприятиме наближенню України до європейського правового, соціально-економічного та культурного середовища;
- здійснення організаційної діяльності, пов'язаної з підготовкою до друку та видавництвом науково-творчих здобутків як професорсько-викладацького складу університету, так і провідних науковців з інших закладів, установ, які є партнерами нашого вишу;
- організація та запуск курсів із вивчення іноземних мов; організація виставок та підготовка до експонування творів мистецтва видатних художників з метою популяризації їхньої діяльності й духовного просвітництва студентів і відвідувачів Центру.

У 2016/2017 навчальному році ми робимо особливий акцент на новостворений Міжнародний центр правових та економіко-соціальних досліджень країн Центрально-Східної Європи у м. Ужгороді.

Зокрема, Центр працюватиме у напрямі:

- проведення наукового дослідження на тему: «Регіональна стабільність на кордонах України та ЄС (міграція, візовий режим, місцевий прикордонний рух, кордони для людей тощо)»;
- надання юридичних консультацій для воїнів АТО та переселенців тощо;
- проведення курсів іноземних мов «Мовні технології»;
- проведення виставок творів художників Закарпаття та відомих художників України і країн Центральної Європи з метою естетичного виховання молоді.

Для дослідження галузевих проблем в університеті створено нові структурні підрозділи: Міжнародний центр правових проблем інтелектуальної власності й Центр вивчення іноземних мов та перекладу.

Підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів здійснюється через аспірантуру університету.

У серпні 2016 р. університет відповідно до вимог нового Закону України «Про вищу освіту» отримав ліцензію на провадження освітньої діяльності за спеціальностями 081 «Право» з ліцензійним обсягом 30 осіб та 082 «Міжнародне право» з ліцензійним обсягом 15 осіб. До речі, ліцензію на провадження освітньої діяльності за спеціальністю «Міжнародне право» отримала лише незначна кількість навчальних закладів України, серед яких і Київський університет права НАН України.

Станом на 1 вересня 2016 р. в аспірантурі навчається 72 аспіранта та здобувача, з них: 39 аспірантів (14 аспірантів з відривом від виробництва, 25 аспірантів без відриву від виробництва) та 33 здобувачі.

Провідні вчені КУП НАНУ постійно працюють над посиленням профорієнтаційної роботи з метою залучення до науки якомога більше талановитої молоді. У даному напрямі важливим є підвищення ефективності процесу підготовки наукових кадрів, який має починатися з ретельного відбору кандидатів на вступ до аспірантури ще на студентській лаві. Крім цього, складовою ефективности підготовки є постійна увага наукових керівників, кращих представників професорсько-викладацького складу університету до роботи аспірантів. Перспективною сьогодні є співпраця на міжнародному рівні з питань підготовки висококваліфікованих наукових кадрів. Глобалізація економічних процесів та впевнений вихід України на світовий рівень співпраці з розвиненими державами вимагає універсальних, міждержавних наукових досліджень. КУП НАНУ, перебуваючи в структурі Національної академії наук України, має всі можливості для забезпечення такої підготовки. Тому і в цьому році, і в наступному планується навчання в аспірантурі університету іноземних громадян відповідно до отриманої ліцензії.

Науково-навчальна бібліотека посідає чільне місце в освітній та науковій складовій університету. Її головним завданням є створення, збереження, організація, використання інформаційних ресурсів для забезпечення освітнього процесу та науково-дослідної діяльності в галузі правознавства. Інформаційні ресурси бібліотеки – це понад 150 000 примірників літератури, сучасний електронний довідково-бібліографічний ресурс, повнотекстові електронні видання, нормативно-правові акти України. У фондах бібліотеки – усі періодичні видання юридичного профілю, які видаються в Україні. В освітньому процесі університету, що спрямований на набуття студентами ґрунтовних академічних знань, значне місце належить підручникам, навчальним посібникам, монографіям та збірникам наукових праць з теорії та історії держави і права, конституційного та адміністративного права, кримінального права та процесу, міжнародного права, авторами яких є науковці університету.

Необхідно зазначити, що в сучасних умовах вимоги до професійної підготовки юристів постійно зростають, а тому призначення юридичної освіти полягає в тому, щоб передати майбутньому правнику не тільки глибокі загальнотеоретичні знання та загальнокультурні основи, а й сформувати комунікативні здібності, критичність та культуру мислення, здатність приймати самостійні рішення тощо. Саме з цією метою в університеті функціонує *юридична клініка «Фенікс»*, основними напрямками діяльності якої є: впровадження в освітній процес елементів формування у молоді практичних навичок у сфері надання юридичних послуг; забезпечення можливості професійного спілкування студентів університету з провідними юристами-практиками; проведення наукових досліджень у сфері практичної освіти; надання безоплатної правової допомоги малозабезпеченим верствам м. Києва тощо.

Міжнародна діяльність має бути зорієнтована на інтеграцію КУП НАНУ у європейську систему вищої освіти та науки, розширення контактів з міжнародними організаціями, університетами-партнерами та науковими центрами з усього світу.

Основні напрями міжнародного співробітництва університету реалізуються створеним цього року *відділом міжнародних зв'язків та грантів*. Співпраця відбувається в рамках понад 120 угод. Це – 22 країни світу та 47 навчальних закладів. Університет має тісні наукові зв'язки з багатьма закордонними навчальними закладами держав Центральної Європи, СНД, США, Болгарією, Румунією, Молдовою, Грузією, Швейцарією та ін.

КУП НАНУ використовує міжнародні зв'язки для: розширення академічної та наукової співпраці із закордонними навчальними закладами та науково-дослідними організаціями; встановлення та підтримки зв'язків із дипломатичними представництвами іноземних держав; допомоги студентам та співробітникам університету для участі в міжнародних програмах; залучення до проведення майстер-класів провідних вчених зарубіжних країн; міжнародного співробітництва в культурній сфері та проведення мовної практики студентів за кордоном; організації і залучення до участі в міжнародних конференціях і семінарах, а також у міжнародних студентських асоціаціях; допомоги в пошуку грантів та заохочувальних стипендій для студентів і аспірантів університету; зміцнення міжнародного іміджу університету.

У 2015/2016 навчальному році було підписано шість Меморандумів про співпрацю з:

- Державним університетом ім. Шота Руставелі, м. Батумі (Грузія);
- Тбіліським університетом ім. Давида Агмашенебелі (Грузія);
- Педагогічним університетом м. Кракова;
- Грузинським технічним університетом;
- Державною вищою технічно-економічною школою ім. Дроніслава Маркевича в м. Ярославі (Польща);
- Європейським інститутом Омбудсмана.

Крім того, з 2016/2017 навчального року планується розширення переліку магістерських програм із вищими навчальними закладами Грузії, Словаччини, Угорщини тощо, пошук і залучення нових закордонних партнерів до співробітництва з Київським університетом права НАН України, поглиблення співпраці в рамках уже існуючих угод з університетами, міжнародними освітніми фондами та організаціями, залучення іноземних грантів.

Нещодавно делегація студентів та викладачів університету взяла участь в конкурсному проєкті з питань захисту персональних даних та прозорості повноважень органів державної влади. Захист наукових студентських робіт, які вони готували впродовж декількох місяців, відбувся в офісі доктора Аттілі Петерфалві, президента Національного комітету захисту персональних даних та питань свободи інформації, в присутності поважної компетентної комісії.

Під час візиту студенти мали можливість зустрітись із Головою Конституційного Суду Угорщини, Омбудсменом Угорщини та іншими посадовцями урядових структур Республіки Угорщина. Досвід міжнародного спілкування сприяє опануванню майбутніми юристами дисциплін міжнародного права, дипломатичного етикету та нюансами участі в міжнародних заходах.

Крім того, продовжуємо проводити майстер-класи провідних вітчизняних та зарубіжних вчених правознавців і юристів практиків, політиків, державних діячів. Тільки упродовж 2015/2016 навчального року студенти мали змогу прослухати близько 15 майстер-класів. Так, у межах підписаного з Асоціацією адвокатів України Договору про співробітництво заплановано проведення серії майстер-класів відомих адвокатів Києва з різних юридичних проблем: участь адвоката в кримінальному процесі, звернення до Європейського суду з прав людини, роль адвоката в сімейних, земельних спорах тощо. Студенти матимуть змогу послухати «зубрів» сучасної адвокатури, поставити їм питання та зорієнтуватися у своїй подальшій професії.

Профорієнтаційна робота. Університет проводить широкомасштабну інформаційно-орієнтаційну діяльність з метою залучення до навчання абітурієнтів з найбільш обдарованої шкільної молоді, здатної опанувати програми вищої освіти.

Задля цього КУП НАНУ з 2015/2016 навчального року започаткував проведення Міжнародного форуму з прав людини за підтримки Координаційної ради молодих юристів при Міністерстві юстиції України.

Крім того, університет продовжуватиме проводити Всеукраїнський конкурс наукових робіт ім. В. М. Корецького «Права людини в сучасному світі: погляд молоді».

У 2016/2017 навчальному році весь колектив університету очікує активна й наполеглива діяльність, спрямована на формування нової генерації фахівців, які оволодівши фундаментальними та спеціальними знаннями були б здатними до самостійної творчої праці з урахуванням вимог часу та змін, що відбуваються в суспільстві.

Виховна робота. В університеті створено всі умови для формування високопрофесійного фахівця та освіченої, гармонійно розвиненої молоді людини, яка плідно використовує вільний від занять час.

З цією метою, починаючи з 2008 р., в Київському університеті права НАН України успішно реалізуються започатковані 10 соціально корисних молодіжних проєктів: «Пізнай свій край», «Інтелектуальна власність України: перлини сучасної літератури для студентської молоді», «Інтелектуальна власність України: перлини сучасного живопису для студентської молоді», «Майбутнє України – в руках талановитої молоді», «Передай тепло своєї руки маленькій дитині», «Передай тепло своєї родини людям поважного віку», «Сьогодні зі спортом – завтра з майбутнім», «Формуємо власну бібліотеку зі студентської лави», «Кроки до прекрасного», «Діти народжуються не для війни».

У Київському університеті права НАН України стало доброю традицією вшанування пам'яті колег-науковців, що має важливий виховний ефект для молоді. Наразі в цьому навчальному році відкрито *Кабінет аграрного права імені В. І. Семчика*. Віталій Іванович Семчик – професор Київського університету права НАН України, головний науковий співробітник Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, член-кореспондент НАН України, заслужений діяч науки і техніки України. Безсумнівно, це велична постать освітянина й науковця. Все його життя було присвячено юриспруденції – спочатку як практика, а згодом свій досвід і знання він передавав студентам та аспірантам. В. І. Семчик став одним із фундаторів наукових ідей та поглядів у галузі земельного, аграрного та кооперативного права у стінах КУП НАН України. На підготовлених ним монографіях, підручниках та коментарях законодавства виховано ціле покоління майбутніх фахівців із земельного, аграрного та кооперативного права у КУП НАН України. Змістовні лекції, які були представлені вченим у аудиторіях цієї установи, завжди викликали глибоке захоплення у студентської молоді. За видатні досягнення на науковій та викладацькій ниві В. І. Семчику було присвоєне почесне звання професора КУП НАН України.

У тематичному кабінеті відображені всі віхи життєвого шляху В. І. Семчика. Добірка праць науковця – одноособових та колективних монографій, робіт учнів різних років, світлина академіка на різних етапах його життєвого шляху – від воєнних років до роботи в КУП НАНУ, нагороди науковця, якими він був відзначений упродовж свого життя, стали вагомою часткою виставкових стендів.

Не менш важливою частиною експозиції кабінету є інформаційні стенди з навчально-методичним матеріалом із таких стратегічно важливих для України галузей права, як аграрне та земельне, яким знаний науковець присвятив своє життя.

Напередодні Дня юриста в Київському університеті права НАН України відбулось урочисте відкриття *Кабінету історії українського права ім. академіка М. П. Василенка*. У кабінеті представлені оригінальні експозиції фотодокументів про його життєвий шлях, громадсько-політичну та наукову діяльність, дидактичні матеріали, навчальну й наукову літературу з історії українського права.

Крім того, університетом вже другий рік поспіль серед випускників загальноосвітніх навчальних закладів проводиться конкурс наукових робіт ім. М.П. Василенка на тему: «Державно-правовий розвиток України: історія і сучасність».

Конкурс реалізується з метою підвищення інтересу учнівської молоді до вивчення актуальних питань історії українського державо- і правотворення, заохочення до проведення власних досліджень у цій сфері.

Переможці та учасники конкурсу отримують дипломи за кращі доповіді й сертифікати учасників, а також можливість пільгового навчання в університеті. Наукові керівники кращих конкурсних робіт будуть нагороджені відзнаками Національної академії наук України та Київського університету права НАН України.

У цілому цей навчальний рік має стати для Київського університету права НАН України роком нових можливостей та реалізації креативних ідей. Новації в освіті відкривають для професорсько-викладацького складу КУП НАНУ безліч перспектив проявити себе як педагогів нового покоління. У цьому Київський університет права НАН України готовий виступити рушійною силою серед вищих навчальних закладів України. Подальший розвиток університету залежить від самовідданої та ефективної роботи кожного співробітника, а тому незважаючи навіть на наявні суб'єктивні та об'єктивні обставини й труднощі в країні університет зростає та заслуговує на велике майбутнє.